

Beeldenstorm

In 1566 was er de beeldenstorm. Beelden en relikwieën werden toen in (vooral de Hollandse provincies in de kerken vernield. Indirect leidde de beeldenstorm tot de 80 jarige oorlog. De macht van de Rooms Katholieke kerk werd gevoeld, mede door de Inquisitie. Deze rechtbank veroordeelde de andersdenkenden. In de politiek was het toen onrustig omdat de zgn. 'kettters' bloedig vervolgd werden. Opstand tegen de kerk, tegen het 'Godsbeeld'. In 1787 kwam er nog een soort politieke 'beeldenstorm' tegen de stadhouder en de adel, de gevestigde bestuursmacht. Opstand tegen de bestuursmacht. Toen werden de , vooral grafmonumenten in de kerken,(van de rijke 'stinkerds) vernield. Eén van mijn voorvaders, Sjoerd Pieter Schaaf, mr. timmerman in Het Bildt, vocht zelfs mee bij Stiens tegen het Staatse leger. Hij moest naar Frankrijk vluchten en bleef daar enkele jaren. Zoals zo vaak: in conflicten schieten beide partijen meestal door. Maar even genoeg geschiedenis. Voor mij ligt een boekje 'Beeldenstorm' van ds. Okke Jager (1928- 1992). Met aforismen. Dat zijn korte , pittige spreuken Okke Jager was een echte 'preekrijger'. Hij kon zonder preek op papier gemakkelijk drie diensten per zondag aan met preken over drie verschillende teksten uit de bijbel. Overvolle kerkdiensten. Op een familieweekend in Overijssel in de 70 tige jaren, kwamen we tot ontdekking dat Okke Jager in de buurt preekte. Zo' n 3000 mensen hebben die zondag zijn preken gehoord! Dat is wel anders dan nu. Later heb ik hem in Den Helder nog een keer horen preken en het 'was zeker niet vervelend'. Ik kan me herinneren dat hij meer vragen stelde dan antwoorden gaf en je bleef daar na de dienst nog wel even me bezig.

Maar ik bedoel eigenlijk je eigen "beeldenstorm". Wat is in de loop van je eigen levensgeschiedenis de 'beeldenstorm' geweest. De beelden die je had van de kerk, God, de wereld, de samenleving enz. zijn bij mij tenminste voortdurend veranderd en veranderen soms nog steeds. De invloeden van buiten, theorieën, wetenschappen en technieken zijn duidelijk zichtbaar geworden in de samenleving en geloofsbeleving. Het troost je wellicht dat 'geloofsverandering' ook in alle tijden plaatsgevonden heeft. Dat er niks nieuws onder de zon was, wist Prediker al te vertellen! We moeten er zelf misschien het meest aan wennen dat alles (zo snel) verandert en je verandert door deze invloeden van buiten af, zelf mee. Of je wilt of niet. We geven graag de omstandigheden de schuld bij alle veranderingen, wanneer ze ons niet goed uitkomen. Maar dat is nog maar de vraag. We zijn zelf van mening veranderd, ga maar eens bij jezelf na. Ik kom wel tot die conclusie. Het 'beeld van God' is

divers. Dat merk je wanneer je in een gespreksgroep zit en mensen vertellen over hun geloof. Gelukkig is er nu ruimte voor 'andersdenkenden'. Zelf geloof ik in een genadig God. De tijd van de dogma's zijn geweest. Maar wat wel sterk veranderd is, mede door de toename van kennis en wetenschap: het 'Godsbeeld' is daardoor 'vager' geworden. Vroeger wisten we, dachten we wat 'goed' of 'verkeerd' was. Nu bijna niet meer constateer ik bij me zelf. Er zitten zoveel aspecten aan de zaken die je raken. Belicht je alle kanten wel voor je eventueel je mening vormt? Met de kennis van nu in onze tijd kom je er soms achter dat 'vroeger dacht ik dat' en vul maar in. Dan denk ik vaak aan dat kleine anker, verscholen in het kerkje van Exmorra, vroeger als symbolisch beeld van de 'vastigheid', 'grip op de situatie'. Weggehangen nu boven aan een balk, onopvallend, maar wel het symbool en beeld van de zekerheid van de hoop op een levende toekomst. Dat anker heeft de beeldenstorm overleefd! En nu ons eigen 'beeld' nog.

Sjoerd D. Schaaf